

معرفی‌های گزارشی

◀ ادبیات

◊ سرگردان در فلسفه ادبیات

کوروش صفوی؛ چاپ اول، تهران: انجمن شاعران ایران، ۱۴۰ ص.
نگارنده در کتاب حاضر در پی پاسخگویی به دو پرسش مطرح در حوزه ادبیات، یعنی چگونگی درک انسان از آفرینش و نوع ابزارهای استفاده شده برای درک آفرینش است تا از این رهگذر به تبیین فلسفه ادبیات و نقش آن در تکامل انسان بپردازد. وی در توضیح اندیشه‌های این گونه بیان می‌کند: زبان مورد استفاده در ادبیات را «زبان ادب» می‌نامند. زبان ادب دارای ویژگی‌های صوری و معنایی است. مجموعه‌ای از نشانه‌های زبان، ویژه این گونه زبان هستند و افزون بر این، چینش واژه‌ها، وزن، قافیه و سایر شگردهایی که بر حسب تکرارهای آوایی و واژگانی شکل می‌گیرند به همین ویژگی‌های صوری متن ادبی مربوطند، اما وقوع تمامی این ویژگی‌های صوری، اختیاری است و آنچه متن را ادبی می‌سازد، ویژگی‌های معنایی چنین متنی است. نویسنده متن ادبی بر حسب سه نیاز اصلی انسان: امنیت، جفت‌یابی و رشد موضوعی را برای آفرینش برمی‌گزیند و با انتخاب و ترکیب واحدهای نظام زبان، آن موضوع را در چنین جهانی می‌آفریند.

◊ پیوند خرد و اسطوره در شاهنامه

سید کاظم موسوی، انشرف خسروی؛ چاپ اول، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۲۲۶ ص.

آنچه خرد و اسطوره را در شاهنامه به هم پیوند می‌دهد، فردوسی را در سازگار کردن ناسازها یاری می‌کند و شاهنامه را عرصه

پارادوکس زیبای خرد و اسطوره می‌سازد «نیک‌ی» است. نیک اندیشی و نیک کرداری و چه مشترک خرد و اسطوره است. در کتاب حاضر پیوند خرد و اسطوره در هر سه بخش شاهنامه بررسی می‌شود و نمادها و نشانه‌هایی که از یک سو اسطوره‌ای و از سوی دیگر خردگرا هستند، تحلیل می‌شود. نویسنده در کتاب به خرد و اسطوره پنهان در لایه‌های زیرین داستان‌ها پرداخته است و برای روشن شدن مطالب ابتدا تعریف خرد و اسطوره و ابعاد و جنبه‌های این مفاهیم در متون کهن و شاهنامه را بررسی می‌کند و چگونگی پیوند یا گسست آنها را شرح می‌دهد. برخی از عنوان‌های کتاب عبارت‌اند از: تعریف اسطوره و تحلیل تطبیقی آن، خرد در شاهنامه و ویژگی‌های آن، شهریاری و شهریاران، وزیران، رایزنان و راهنمایان، پهلوانی و پهلوانان، زنان، طبیعت، مفاهیم و باورها و ...

◊ نصرت رحمانی

مهدی اورند؛ چاپ اول، تهران: ثالث، ۴۰۰ ص.

نصرت رحمانی در دهم اسفند ۱۳۰۸ در محله پامنار به دنیا آمد. در دبیرستان ادیب تهران و هنرکده نقاشی تحصیل کرد و نخستین اشعارش را در روزنامه شهباز با نام مستعار «ن. چریک» به چاپ رساند. نخستین مجموعه شعر او کوچ نام دارد. وی در سال ۱۳۳۳ نوشتن داستان‌های عامه‌پسند را با نام‌های مستعار آغاز کرد و در سال ۱۳۳۴ دومین مجموعه شعرش با نام کویر منتشر شد. سومین مجموعه شعری وی نیز با نام ترمه در سال ۱۳۳۶ به چاپ رسید. وی پس از سال‌ها فعالیت در حوزه مطبوعات و ادب در تاریخ ۲۷ خرداد ۱۳۷۲ چشم از جهان فرو بست. کتاب حاضر حاصل گفت‌وگو با این شاعر معاصر است.

◀ تاریخ و شرح حال

◊ حکیم عمر خیام

علی اکبر ولایتی؛ چاپ اول، تهران: امیر کبیر، ۱۲۸ ص.

غیاث الدین ابوالفتح عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری دانشمند متفکر، حکیم، شاعر و نویسنده ایرانی است. عصر زندگی خیام مقارن با اوج سلطه سلجوقیان ایران است و دوران زندگی اش برابر با حکومت سلطان ملکشاه است. او مقدمات دانش را در نیشابور آموخت و در حکمت، ریاضی، نجوم، طب، لغت، قرآن، حدیث و تاریخ از جمله سرآمدان زمان خویش بود. او به سمرقند، بلخ، هرات و ری سفر کرد و ردپای ها از یک سفر حج نیز در زندگی او دیده می شود. شاید در نگاه اول، او عارفی بی قید و خوش گذران به نظر آید، اما دانسته های تاریخی بیان گر این مطلب است که او تا آخر عمر به مثابه یک معتقد مذهبی زندگی می کرده است. رساله های «فی شرح ما اشکل من مصادرات کتاب اقلیدس»، «فی قسقه ربع الدایره»، «فی الجبر والقباله» و «قسطاس المستقیم» از جمله آثار خیام است. کتاب حاضر، اولین جلد از مجموعه کتاب های آفرینندگان فرهنگ و تمدن اسلام و ایران است که به زندگی حکیم عمر خیام و آثار او اختصاص یافته است. نگاهی به تاریخ ایران در عصر زندگی خیام، زندگی نامه، خیام در اروپا، انتشار آثار خیام، و کتاب شناسی خیام از جمله عناوین فصل های کتاب است.

◊ یگانه دوران: شناخت نامه حضرت آیه الله العظمی علامه ذوالفنون

استادحسن حسن زاده آملی

به اهتمام مجتبی اسماعیل پور قمی؛ چاپ اول، تهران: رسانش، ۲۴۸ ص.

فیلسوف متشرع، عارف و اندیشمند فرزانه، جناب آیه الله علامه حسن عبدالله طبری آملی مشهور به «حسن زاده آملی» در اواخر سال ۱۳۰۷ خورشیدی در توابع لاریجان آمل دیده به جهان گشود. در مهرماه ۱۳۲۳ وارد حوزه علمیه آمل شد و مدت شش سال از محضر اساتید مختلف کسب فیض کرد. وی در سال ۱۳۲۹ در ۲۲ سالگی، به تهران آمد و از آیات عظام نظیر میرزا ابوالحسن شعرانی، حاج میرزا مهدی الهی قمشه ای و ... بهره جست. ایشان پس از ۱۴ سال به قم هجرت کرد و نزد اساتید برجسته ای از جمله علامه سیدمحمدحسین طباطبایی و سیدمهدی قاضی طباطبایی تلمذ نمود. آیت الله حسن زاده آملی، عالمی ذوالفنون و شاعری توانا و از نبوغ سرشاری برخوردار است. محصول حیات علمی ایشان، جدای از تربیت شاگردان بسیار، بیش از یکصد جلد کتاب، تحقیق، تصحیح،

تعلیق و ... است که جملگی ارزشمندند. کتاب حاضر به منظور شناخت شخصیت، زندگی، آثار و احوال حضرت آیت الله حسن حسن زاده آملی به نگارش درآمده است.

◊ سه شریعتی در آینه ذهن ما (اسلام گرای انقلابی، متفکر مصلح، رند عارف) رضا علیجانی؛ چاپ اول، تهران: قلم، ۴۸ ص.

در تمام دوره های زندگی زنده یاد «علی شریعتی»، سه لایه همواره با او بوده است: لایه اول، سیمای یک فرد دلسوز مردم و کشور است که دغدغه ای سیاسی-اجتماعی دارد و به دنبال آزادی، عدالت، تغییر و ترقی است. در سیمای دوم، شریعتی یک روشنفکر اهل کتاب، مطالعه، تحقیق و نظریه پردازی یا به تعبیری متفکری مصلح است. اما سیمای سوم شریعتی، سیمای یک انسان در زندگی شخصی خود است، فردی که در تمام عمر، شاعر مسلک، حساس، شکاک، پرسش گرا، پوینده و مضطرب بود. به نظر می رسد که این سه چهره در طول زمان هم انعکاس متفاوتی در بین مخاطبان و خوانندگان او داشته و مردم و مخاطبان شریعتی، بیشتر از همه با لایه اول، عده کمی با لایه دوم و عده کمتری با لایه سوم آشنا بوده اند. کتاب حاضر به ترسیم سه چهره متفاوت از دکتر علی شریعتی در مقاطع مختلف اختصاص یافته است.

◊ آینه در کربلاست: پژوهش و نگارشی نو در باز شناخت نهضت عاشورا

محمد رضا سنگری؛ چاپ اول، تهران: قدیانی، ۸۱۸ ص.

عاشورا چه ندارد تا به سراغ سرمشق ها و مکتب های دیگر برویم؟ این رستاخیز عظیم، همه درس های لازم برای صلاح و فلاح را دارد. کربلا قصه زیستن و دیگر گونه زیستن و حیات طیبه را تجربه کردن است. در کربلا همه عناصر لازم برای سیر به کمال، عزت و رستگاری پیداست. معنویت، زیبایی، فضیلت های انسانی، حضور همه انسان ها، حضور بی فاصله خدا، حضور همه ارزش ها و در یک کلام حضور بی پرده خدا، انسان، راستی و درستی و حقیقت زلال قرآن، تنها و تنها در همین حادثه یافتنی و ادراک شدنی است. عاشورا نه روزی است از جنس روزهای معمولی و نه حادثه ای خزیده در گوشه ای از حافظه تاریخ. ما نباید به ثنا در سطح بسنده کنیم و شیوه شیرین قرآن در برخورد با حادثه ها را که ژرف کاوی و عبرت و تنبه و تذکر است، فراموش کنیم. کتاب حاضر با چنین رویکردی سامان یافته است؛ نگاه از بیرون و حرکت به درون حادثه ها.

◊ پژوهشی پیرامون جابر بن یزید جعفی

سعید طاوسی مسرور؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۲۰۴ ص.

کتاب حاضر که بر مبنای تحلیل تاریخی تدوین شده حاوی متنی نسبتاً جامع درباره زندگانی، عقاید و آثار «جابر بن یزید

حقوق زن از دیدگاه اسلام، ابعاد کرامت انسان از منظر اسلام، حقوق بشر و ملاحظات فرهنگی و مذهبی، دادرسی عادلانه در دادرسی دیوان عدالت اداری و نگاهی اجمالی به حقوق بنیادین بشر در نهج البلاغه اشاره کرد.

◀ فلسفه و کلام

◊ امام مهدی(ع) در آینه روایات شیعه و اهل سنت

محمدامیر ناصری؛ چاپ اول، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، ۳۴۸ ص.

در اندیشه بشریت، مسئله امام مهدی(عج) که اسلام و پیش از آن، ادیان آسمانی دیگر به آن بشارت داده اند، بسیار مورد توجه بوده است. این موضوع پیش از آنکه مسئله ای دینی یا اسلامی باشد، مسئله انسانی بوده است؛ چرا که ایشان تبلور آرزوهای نظام بشریت برای رهایی از ظلم و بندگی و ایجاد پایه های عدل و آزادی است. کتاب حاضر که ترجمه یازدهمین اثر از سلسله الاحادیث المشتركه است، در ۲۶ باب، قطعیت ظهور این مصلح جهانی و برپایی حکومت الهی و عدالت محور در زمین را از طریق ارائه اخبار و آثار مشترک میان شیعه و سنی که بر ظهور ایشان در آخر زمان و تحقق وحدت جهانی اسلامی در سایه قرآن کریم و سنت حضرت رسول(ص) تأکید دارند تبیین کرده است.

◊ مکتب های فلسفی: از دوران باستان تا امروز

پرویز بابایی؛ چاپ اول، تهران: موسسه انتشارات نگاه، ۸۵۰ ص.

مکتب های فلسفی در تاریخ مانع الجمع نیستند، بلکه مکمل و ضروری یکدیگرند و چه آنها را درست بدانیم، چه نادرست، مراحل پیشرفت و پختگی تفکر آدمی را در سراسر تاریخ نشان می دهند. کتاب حاضر ضمن بزرگداشت و تشریح نظریه های نیتس، کانت، اسپینوزا و دیگران، به خاستگاه اجتماعی و طبقاتی و شان نزول اندیشه های آنان توجه نموده است و از منشأ مناقشه هایشان با صاحبان عقاید مختلف برده برمی دارد. در بخش نخست کتاب فیلسوفان پیش از سقراط معرفی شده و مکتب های موجود در این دوره به بررسی مکتب سقراط، افلاطون و ارسطو بررسی می شوند. بخش سوم شامل بیان مکتب های فلسفی بعد از ارسطو است و بخش چهارم به مکتب های دوره میلادی پرداخته و فلسفه در قرون وسطا و فلاسفه و متکلمان برجسته دوران اسکولاستیک معرفی می شوند. بخش پنجم بر مکتب های دوره رنسانس و عصر نوزایی مشتمل است و در بخش ششم و هفتم فلسفه در عصر مدرن و سده بیستم مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد.

جعفی»، محدث، مفسر و متکلم بزرگ شیعه در اوایل قرن دوم هجری است. خاندان جعفی، از خاندان مشهور یمنی ساکن در کوفه و یکی از تیره های قبیله «مذحج»، از «بطون کهلانیه» و شاخه ای از «قحطانیان» است که «جعفی بن سعد المشیره بن مالک بن مذحج» پدر این تیره محسوب می شود. جابر بن زید جعفی، برجسته ترین شخصیت علمی این خاندان است. از وی، آثار چون: کتاب الجمل، حدیث الشوری، النوادر و... به یادگار مانده است. در پایان کتاب، نمونه هایی از احادیث و آثار فقهی جابر در منابع «فریقین» آورده شده است.

◀ عرفان

◊ طلای سرخ: گزارشی از اندیشه های عارف نامدار ابن عربی در فتوحات مکیه عبدالوهاب شعرانی؛ چاپ اول، تهران: سروش، ۱۸۰ ص.

فتوحات مکیه، مفصل ترین، مهم ترین و بنیادی ترین نوشته ابن عربی است. انتخاب این نام به روشنی نشان می دهد که ابن عربی بیش از آنچه در این کتاب به فکر و نظر و استدلال متکی باشد، به واردات قلبیه متکی است. هریک از واردات قلبیه، فتحی از فتوحات الهی است که همواره بندگان خاص خداوند مشمول آن می شوند. نوشتار حاضر به منظور آشنایی فارسی زبانان و به خصوص دانشجویان و پژوهشگران علاقه مند به عرفان اسلامی از عربی به فارسی ترجمه شده و شامل اندیشه ها، دیدگاه ها و حساسیت های فکری ابن عربی - عارف بزرگ جهان اسلام - در فتوحات مکیه است. کتاب در ۶ فصل و پانصد و پنجاه و نه باب به همراه کلمات قصار و خلاصه اندیشه های ابن عربی تدوین شده است. عناوین فصل ها عبارتند از: در معارف، در معاملات، در احوال، در منازل، در منازل و در مقامات.

◀ فقه و حقوق

◊ مجموعه مقالات به مناسبت روز حقوق بشر اسلامی

چاپ اول، تهران: گرایش، ۳۱۰ ص.

برای آنکه حقوق بشر معنایی واقعی برای مردم داشته باشند، باید با برخورداری همه جانبه و منسجم، ضمن توجه اصیل به فرهنگ و سنت های هر جامعه، حقوق بشر نیز ترویج گردد. کتاب حاضر، دربرگیرنده مجموعه مقالات به مناسبت روز حقوق بشر اسلامی است که در طرح گروهی ظرفیت سازی ملی برای ارتقا حقوق بشر و دسترسی بیشتر به عدالت مطرح شده است. از جمله موضوع این مقالات می توان به کنکاشی در

◇ انسان هویتی و انسان حقیقتی: تفسیر عرفانی توبه نصوص

پیمان آزاد؛ چاپ اول، تهران: نشر علم، ۱۹۶ ص.

مولوی علاوه بر بیان خطاهای شناختی و حسی انسان، دغدغه دگرگونی انسان را داشته و متوجه بوده که این تحول سخت و گاهی غیرممکن است. مولوی مسئله دگرگونی و تغییر انسان‌ها را رها نکرده و بسیار به آن پرداخته است. اوج این تمثیل‌ها توبه نصوص است. کتاب حاضر مشتمل بر دو بخش است. در بخش نخست دو حکایت از مثنوی مولوی یکی حکایت خارکن و خاربن و دیگری توبه نصوص مورد بحث و بررسی قرار گرفته است و این حکایت‌ها که در مثنوی ناظر به دگرگونی انسان است می‌تواند در درمان روحی روانی و در تغییر نگرش تیپ انسان پسیکولوژیک نسبت به دگرگونی خویش تأثیر بسیار مثبتی داشته باشد که این ویژگی موضوعی است که در بخش دوم کتاب به آن پرداخته شده است. نویسنده این حکایت را همراه با نکته‌های روان‌شناسی و خودشناسی حکایت‌های فرعی دیگر بازگو کرده است.

◀ قرآن و حدیث

◇ آیت‌الله طالقانی و تفسیر پرتوی از قرآن

سید محمد مهدی جعفری؛ چاپ بیست و دوم، تهران: صدرا، ۲۳۲ ص.
آیت‌الله سید محمود علانی طالقانی (۱۲۸۹-۱۳۵۸ ش) یکی از برجسته‌ترین عالمان مبارز نواندیش معاصر به شمار می‌آید. زندگی وی همواره آمیخته با مبارزات و حرکت‌های سیاسی اجتماعی بود. سخنرانی‌ها و اعلامیه‌های وی علیه رژیم پهلوی اول و دوم و اسرائیل و دفاع از نهضت امام راحل باعث شد تا بارها به زندان بیفتد و یا تبعید شود. او که آگاهی ژرفی از مبارزات یک صد ساله اخیر داشت، تنها راه حل مشکلات جامعه را در بازگشت به قرآن و نهج البلاغه می‌دید، از این رو با برگزاری جلسات تفسیر قرآن، تلاش کرد تا نسل جوان را با حقایق ناب دینی آشنا سازد. از این اندیشه آثار بسیاری به یادگار مانده که تفسیر «پرتوی از قرآن» شاهکار آنهاست. آن‌چه پیش روی شماست، سی و یکمین دفتر از مجموعه «ایرانیان و قرآن» است که مؤلف به معرفی حضرت آیت‌الله طالقانی و تفسیر پرتوی از قرآن وی پرداخته است.

◇ سیدحیدر آملی و تفسیر محیط اعظم

عبدالله بن محمد انصاری، احمد بن محمد میبیدی؛ چاپ شانزدهم، تهران: اقبال، ۶۷۴ ص.

علامه «سیدحیدر آملی» از عرفای بنام سده هشتم هجری است. او در آمل زاده شد و سی سال در زادگاه خود، سپس در خراسان و اصفهان به فراگیری دانش‌های معقول و منقول پرداخت. برای مدتی به وزارت «فخرالدوله» فرزند شاه کیخسرو درآمد. طهارت درونی و شوق الهی‌اش، او را به ترک ماسوی‌الله خواند. از دست نورالدین طهرانی خرقه گرفت و از محضر فخرالمحققین بهره‌ها برد و اجازه کسب روایت گرفت. در سال ۷۵۱ ق به مکه مشرف شد و به ریاضت و مجاهدت مشغول شد. وی طی ۲۴ سال آثار بی‌ظیری چون «جامع الاسرار» را نگاشت. شاید پس از نص النصوصی، سرآمد آثارش تفسیر «المحیط الاعظم» باشد. سیدحیدر آملی کوشیده براساس احادیثی که می‌گویند قرآن ظاهر و باطنی دارد و هر بطنی هفتاد بطن و نیز معلومات قرآن هفت دسته‌اند، تفسیر خود را تنظیم کند. تفسیر او، کتاب جامع تأویل و تفسیر است. تأویلی که مطابق آموزه‌ها، ارباب توحید و اهل حقیقت است و سازگار با فرامین اهل بیت (ع). کتاب حاضر نوزدهمین شماره از مجموعه «ایرانیان و قرآن» است که به معرفی سیدحیدر آملی و تفسیر محیط اعظم وی اختصاص دارد.

◇ آشنایی با قرآن (تفسیر سوره‌های دهر، مرسلات، نبا، نازعات)

مرتضی مطهری؛ چاپ اول، تهران: صدرا، ۲۵۶ ص.

کتاب حاضر جلد سیزدهم از مجموعه «آشنایی با قرآن» است که شامل تفسیر سوره‌های اعلی، غاشیه، حجر، بلد، شمس، لیل، ضحی، انشراح و تین توسط شهید مطهری است که در جلسات هفتگی و در جمع عمومی در منطقه قلهک تهران در سال ۱۳۵۶ ش ایراد شده است. عنوان برخی از مطالب کتاب از این قرار است: مشیت الهی عام است، دو عامل رستگاری، قیامت، حقیقتی دربرگیرنده، سوگند به سپیدم دم در قرآن، تفاوت فقر و غنا از نظر امتحان الهی، مقصود از «والد» و «ماولد» کیست، مقصود از «ضحی»، تفاوت انسان با موجودات دیگر در راه زندگی، مقصود از کلمه «صدر» در تعبیر «شرح صدر» و احتمال دیگر در مورد مقصود از «تین» و «زیتون».

◇ یس، اسمای حسنی الهی: سلسله درس‌های حضرت آیه‌الله العظمی

سیدمحمد تقی مدرسی در ماه مبارک رمضان

سیدمحمد تقی مدرسی؛ چاپ اول، تهران: محبان‌الحسین (ع)، ۴۳۴ ص.

روایتی از حضرت صادق (ع) نقل شده که ایشان فرمودند: «یس» یکی از اسم‌های پیامبر اکرم (ص) است. ممکن است پرسید، چه طور اسم پیغمبر (ص) یس شده است. به فخر رازی در

این باره بحث مفصلی در تفسیرش دارد که می‌گوید: «ای» در کلمه یاسین، مخفف یا- حرف ندا- و «سن» مخفف آنیسین- مصغر انسان- است. در جای خود بیان شده است که ساخت تصغیر گاهی برای تعظیم به کار برده می‌شود. در این جا هم انیسین یعنی انسان کامل و کامل‌ترین انسان. بنابراین «یس» یعنی ای انسان کامل‌تر و تمام‌تر از همه. این انسان کامل در سوره «یس» کسی نیست جز پیامبر اکرم (ص). کتاب حاضر شامل تفسیر سوره «یس» به وسیله حضرت آیت‌الله سیدمحمدتقی مدرسی است که در ماه مبارک رمضان ایراد شده است.

◊ مقدس اردبیلی و تفسیر زبده البیان

حمید حسن زاده اصفهانی؛ چاپ اول، تهران: خانه کتاب، ۱۰۴ ص. احمد بن محمد آذربایجانی «مشهور به «مقدس اردبیلی» (در گذشته سال ۹۹۳ ق) یکی از مفاخر علمای شیعه در سده دهم هجری و صاحب کرامات فراوان به شمار می‌آید. خوش‌بختانه وی آثار متعدد ارزشمندی به زبان‌های فارسی و عربی در علم کلام و فقه از خود به یادگار گذاشته که شماری از آنها شرح و حاشیه آثار متکلمان و فقهای بزرگ پیشین است. «زبده البیان فی احکام القرآن» (تالیف ۹۸۹ ق) یکی از مهم‌ترین تفاسیر فقهی موضوعی است که به شیوه قرآن به قرآن به زبان عربی به نگارش درآمده و در عین حال حاوی آموزه‌های اخلاقی و اعتقادی نیز هستند، اهمیت این اثر، علمای متاخر را بر آن داشت تا دست به ترجمه، تلخیص و شرح آن بزنند. آنچه پیش روی شماست، دفتر بیست و چهارم از مجموعه «ایرانیان و قرآن» است که مؤلف آن، مقدس اردبیلی، تفسیرش را به نسل جوان قرآن پژوه معرفی کرده است.

◊ رهیافت‌هایی به قرآن

جرالد هارتینگ، عبدالقادر شریف؛ چاپ اول، تهران: حکمت، ۴۹۰ ص.

کتاب حاضر شامل سیزده مقاله، با موضوعات متنوع درباره قرآن و تفسیر محققان سرشناس مسلمان و غیرمسلمان در حوزه مطالعات قرآنی و اسلامی است. رویکرد همه مقاله‌های کتاب انتقادی است و نویسندگان کوشیده‌اند با بهره‌مندی از بینش‌های حاصل از مطالعه ادبیات، تاریخ، نقد ادبی و عهدین، دامنه و قلمرو مطالعات قرآنی را گسترش داده و رهیافت‌های جدید را پیش روی خوانندگان قرار دهند. بیشتر مقالات کتاب برای نخستین بار به زبان فارسی ترجمه شده‌اند و نویسندگان مقاله‌ها عموماً از صاحب‌نظران مشهور در حوزه مطالعات اسلامی‌اند از

جمله «انرو رپین»، «اری رپین»، «مستنصر میر» و «آنگلیکا نیورت». عنوان‌های مقاله‌های موجود در کتاب بدین قرار است: تصویر و استعاره در بخش‌های آغازین سوره‌های مکی، نمایش داستان یوسف در قرآن، بافت و مناسبات درونی راهگشای تفسیر قرآن، تفسیر از طبری تا ابن کثیر، تعامل تفسیر و حدیث در تعیین هفت مثانی، بررسی تحلیلی برداشت طبری از تعبیر نمادین و فرهنگی فتنه، رهیافت‌های شیعیان اخباری به تفسیر، سوره واحدی یکپارچه، مبانی تفسیر نوین از نگاه معمه عزت دروزه، تفسیر کتاب مقدس با استفاده از قرآن، دو استناد قرآنی در منابع تاریخی درباره وقایع صدر اسلام، نقش فقه و تفسیر در تعیین مجازات زنا در اسلام و تأثیر قرآن بر نثرنویسی عبدالحمید کاتب.

◀ کلیات

◊ سی و دو مقاله در نقد و تصحیح متون ادبی

محمود امیدسالار؛ چاپ اول، تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۵۵۴ ص.

مرحوم ملک الشعراى بهار در تصحیحات خود استنباط‌های شخصی را بیشتر از هر چیزی دخالت می‌داد. حال این سوال مطرح است که این روش تا چه میزان اعتبار دارد؟ مؤلف در پاسخ به این سؤال می‌گوید: «اولاً هر مصححی در تصحیح مجبور است استنباط شخصی را دخالت دهد. افسانه‌ای ساخته و پرداخته برخی از مصححین در ایران باب شده است که ادعا می‌کند که مصحح باید از شیوه علمی پیروی کند و استنباط‌های شخصی را در تصحیح دخالت ندهد. اگر از شیوه علمی منظور شیوه‌ای است که در قرن نوزده و بیست در مغرب زمین ایجاد شد و به نام مصحح آلمانی، کارل لاخمان (۱۸۵۱-۱۷۹۳) که با متون لاتین سروکار داشت معروف شد؛ آن شیوه هیچ مخالفتی با دخالت استنباط‌های شخصی در تصحیح ندارد. به عبارت دیگر، طبق شیوه لاخمان پس از مطالعات مقدماتی که شامل مقایسه نسخه‌ها و بازسازی در نسخه‌هاست، لاخمان به مصحح اجازه هرگونه اجتهاد را در اعمال تصحیحات اجتهادی می‌دهد و کسانی که غیر از این می‌گویند با نوشته‌های او و پیروانش آشنایی ندارند». کتاب حاضر حاوی سی و دو مقاله در حوزه نقد و تصحیح برگرفته از مؤلف است که در چهار بخش فراهم آمده است. شاهنامه، متون، فن تصحیح متن و مباحث ادبی.

پیش‌روش ۱۳۳ نزهت‌بخش